

Ferenc pápa teljes bolíviai beszéde 2015. július 9. Greenpeace Magyarország

***

(némi kiegészítéssel közreadja *Hortobágyinak Látzó*)

***

http://en.radiovaticana.va/news/2015/07/10/pope_francis_speech_at_world_meeting_of_popular_movements/1157291

http://greenpeace.blog.hu/2015/07/28/ferenc_papa_teljes_boliviai_beszede_most_elo_szor_magyarul

***

Prolog by eL-Horto to Nono

Emléxel: beszélgettünk a konyhában a reményről.

Mellékelem (ámbár felületesen) a jelenkori állapotokat erről a "reményről".

Mint ahogy tudod, az épkézláb és teljesebb emberi léthez nincs szükség katonaságra, egyházakra, bankokra, sportszervezetekre, nagyvállalatokra és szektákra, a sort hosszan folytathatnám, e jogilag gondosan levédett szervezetek mindegyike egy beteg társadalom emberi hulladékainak és parazitáinak kifizető helye.

Ezeket ma is a "*társadalom krémjének*" jelölik meg, : *A Politikus, a Tábornok, a Bankár, a Püspök, a Sportoló, a Rocksztár, a Mediasztár, a Riporter*, stb.stb.stb.

Mindegyik Szervezet és fajzat esetében megvalósul az a pusztító, az embernek ama rekurzívan *inherens* természete, és egyben az állam (később a világrendszerek által létrehozott, majd kizsákmányolt és azon élősködő tömeglélektan) évezredes etológiája, amelyről írottan - tudati árnyékomat átlépve - meg kell osztanom Veled az alábbi hevenyészett sorokat.

Az önmagában rémisztő és egyben a világ totális irracionálisát igazoló, de egyben - talán - kizárólagosan reményt adó torzulása, hogy egy velejéig rothadt és az évezredes hamis tudatra (avagy a semmire) épülő globális tudatelnomó szervezet mondja ki : változásra van szükség.

Ez az évezredes (szomorkás vihogással epifenoménnak is leírható) *Szervezet*, ahol a pedofil hittérítés évszázados gyakorlata mellett (hogy csak a újkori példákból

szemezgessünk) például az *V.Pál* alapította (*Il Banco di Santo Spirito*) különös beruházásai vagy a *Banco Ambrosiano* 1982-es csődje rejlenek, avagy háború alatt a *Bofors* és a *Bernadotte* család tulajdonában lévő svéd acélipari művek által gyártott krematóriumok exportja...de, hova is ?..., állnak, de folytathatnánk csak a publikált tényekkel, mint a *Beretta* fegyvergyár vatikáni részvénytartó többsége, netán jelenkori kapcsolatai a *Dow Chemicals*-al, illetve a Róma legrégebbi melegklubjának (*Hangar Bar, Via In Selci 69*) évtizedes üzemeltetése és használata, - látható : a "búcsúcédulák" sora végtelen.

Mindezek, és a felsorolhatatlan bűnök "coming out"-ja, és azok jelenkori látványcivilizációs leépítése, nem mást mint a változás, azaz a (csak látszólag *oximoron*) fennmaradás haláltusája, kissé a fönixmadár parthenogenetikus önbeporzó haláltáncára hajaz.

S miután eddig *MINDEN* progresszív mozgalom elporladt az *Államok*, a globális *Korporációk* és a *Vallások* bástyáin, - az emberi társadalmak évezredek hamis világgépű rendjével szomorú összhangban - talán utolsó esélyként reményt ad a jelenkori (finánc)kapitalizmus meghaladására.

Vagy nem.

Mint látod, a dialektika mérlege mindig kiegyensúlyoz: egy ilyen globális szervezetnek, mint a *Vatikánnak* is, létérdeke a fennmaradás, mert a helyzet olyan mértékben elfajult, hogy már egy ilyen szervezetnek is mozdulnia kell.

Mindezt becsomagolja egy szép - a valódi okokat nem is érintő, - de a tömegek számára iránymutató szövegbe, amelyet itt alant - valóban "reményt" nyújtóan mellékelek, tanulságként.

Tudod, ahol nem elég, hogy ölni, hazudni, csalni nem jó, hogy azon a bolygón ahol az *istenre* (mint az emberi agyra növesztett rákos evolúciós daganat) és annak tizparancsolatára szükség van : ott az egésztest megette a fene.

Tehát : forradalom !!! de (többek közt) a vallás kenetének fennmaradása létérdekében - viszont általa ! : ennél jobban semmi nem igazolja a humanoid irracionális butaságát és mesterségesen kondicionált hamistudatának rekurzív történetét.

Igaz, reméljük, egyszer ez az állapot is meghaladható lesz, egy lépéssel feljebb, és éppen az ilyen elkerülhetetlen és most már *Gaia* méretű, (a társadalmi újraszerveződés és az ökológiai) önvédelmi reakciók lépcsőzetes és önjavító "epifenomén mechanizmusainak" sorozataiban.

Olvasd végig, *Pápa* (a karmák diktátora) ilyenent még nem írt és mondott, kész Holdra szállás az egész....

A Greenpeace örömmel adja közre Ferenc pápa Bolíviában elmondott beszédének teljes magyar fordítását. Meggyőződésünk, hogy a világ egyik legjelentősebb vallási vezetőjének Földünk válságos helyzetéről, ennek alapvető okairól és a sürgető teendőkről elmondott gondolatait mindenki számára elérhetővé kell tenni. Ezért döntöttünk úgy, hogy Magyarországon elsőként lefordítatjuk és publikáljuk a teljes beszédet.

A beszéd 2015. július 9-én hangzott el a bolíviai Santa Cruzban a Népi Mozgalmak Világtalálkozóján, melyet az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa és a Pápai Társadalomtudományi Akadémia hívtak össze.

A katolikus egyházfő azzal kezdte beszédét, hogy ne féljünk kimondani, hogy az egész világra kiterjedő alapvető szerkezeti változásra van szükség. Olyan pozitív változásra, amely a „profit mindenáron” uralta folyamatokat feltartóztatva a földi élet és az emberi közösségek szolgálatát állítja előtérbe.

Hangsúlyozza, hogy bár a napi hírek láttán sok ember azt gondolja, hogy nem tehet semmit azon kívül, hogy magáról, illetve családjáról és barátainak szűk köréről gondoskodik, ez nem igaz. Igenis sokat tehetünk, minden egyes ember, hiszen így indulhat el egy valódi és tartós változás.

A környezet védelméért dolgozó szervezetként mélyszélesen egyetértünk ezekkel a gondolatokkal, és örömmel üdvözljük, hogy a világ egyik legnagyobb vallásának felszentelt vezetője ezeket ilyen egyértelműen megfogalmazta. Ezért döntöttünk úgy, hogy Magyarországon elsőként lefordítatjuk és közreadjuk ezt a történelmi jelentőségű beszédet.

A fordítás a Vatikáni Rádió által közölt hivatalos angol változat alapján készült.

Jó napot nektek!

Néhány hónappal ezelőtt Rómában találkoztunk. Emlékszem erre az első találkozásra. Azóta is gondolkodom rátok, és imádkozom értetek. Örülök, hogy itt látlak titeket újra, amint azt vitatjátok meg, hogyan lehet legjobban orvosolni a kirekesztettek súlyosan igazságtalan helyzetét világunkban. Köszönöm Evo Morales elnök úrnak, hogy lehetővé tette a találkozó megrendezését.

Első római találkozásunk alkalmával nagyszerű dolgokat láttam meg bennetek: testvériességet, határozottságot, elkötelezettséget és az igazság iránti vágyat. Ma,

Santa Cruz de la Sierra-ban, ismét érzem ezeket. Köszönet ezért! Tudom azt is a Turkson bíboros által vezetett Igazságosság és Béke Pápai Tanácsától, hogy az egyházban sokan érzik magukhoz közel állónak a népi mozgalmakat. Ez engem nagyon boldoggá tesz! Örömmel látom, hogy az egyház mindnyájatok számára kitarja kapuit, magához ölel, társatokká szegődik, minden egyházmegyében, minden Igazságosság és Béke-bizottságban őszinte, folyamatos és komoly együttműködést alakítva ki a népi mozgalmakkal. Kérem a püspököket, a papokat és a laikusokat, illetve a periférikus területek városi és vidéki társadalmi szervezeteit, hogy mélyítsék el ezt az együttműködést!

A mai találkozásunk ajándék Istentől. A Biblia azt mondja: Isten meghallgatja a népe kiáltását. Szeretném, ha a hangom csatlakozna a tiétekhez, amely a testvéreink számára földért, lakhatásért és munkáért kiált! Elmondtam már, és megismétlem: ezek szent jogok. Fontosak, és megéri harcolni értük. Hallgattassék meg a kirekesztettek kiáltása Latin-Amerikában és világszerte!

1.

Kezdjük azzal, hogy tudatosítjuk: változásra van szükségünk. Tisztázzuk, hogy ne legyen félreértés: amiről beszélek, az minden latin-amerikai ember, és általánosabban az emberiség egésze számára problémát jelent. Ezek globális problémák, melyeket ma egyetlen állam sem képes egyedül megoldani. E pontosítás után pedig javaslom, hogy tegyük fel a következő kérdéseket:

Észrevesszük, hogy valami nem jó egy olyan világban, ahol ilyen sok gazdálkodó van föld nélkül, ilyen sok család otthon nélkül, ilyen sok munkás jogok nélkül, és ilyen sok ember, akinek a méltóságát nem tartják tiszteletben?

Észrevesszük, hogy valami nem jó ott, ahol ennyi esztelen háborút vívnak, és a testvérgyilkos erőszak már a házuk küszöbéig hatol? Észrevesszük, hogy valami nem jó a világunkban, amikor a talaj, a víz, a levegő és az élőlények folyamatos veszélynek vannak kitéve?

Tehát ne féljünk kimondani: változásra van szükségünk; változást akarunk!

Leveleitekben és találkozóinkon számos formáját említitek a munkahelyeteken, a környéketeken és mindenfelé tapasztalt kirekesztésnek, és az igazságtalanságnak. Ezeknek sok és változatos formája létezik – éppúgy, mint annak, hogy miként enyhítsünk rajtuk! Mégis, ezeket a kirekesztési formákat egy láthatatlan fonál köti össze: képesek vagyunk ezt felismerni? Nincsenek elszigetelt problémák. Azon tűnődöm, látjuk-e, hogy ezek a romboló tényezők egy mára globálissá vált rendszer

részei? Észrevesszük, hogy e rendszer a „profit minden áron” mentalitást tette uralkodóvá, nem törődve a társadalmi kirekesztéssel, vagy a természet pusztításával?

Ha ez a helyzet, ragaszkodom ahhoz, hogy merjük kimondani: változást akarunk, valódi változást, átfogó változást! Ez a rendszer mára elviselhetetlenné vált: a földművesek elviselhetetlenek tartják, a munkások elviselhetetlenek tartják, az emberek általában elviselhetetlenek tartják. A Föld maga – nővérünk, Föld Anya, ahogy Szent Ferenc mondaná – szintén elviselhetetlenek tartja.

Változást akarunk az életünkben, a környezetünkben és hétköznapi valóságunkban. Olyan változást, amely hatással van az egész világra, mivel a kölcsönös globális függőség globális válaszokat követel a helyi problémákra is. A remény, az emberek szívéből fakadó, és a szegény rétegekben gyökerező remény globalizációja váltsa fel a kirekesztettség és közöny globalizációját!

Ma arról a változásról szeretnék beszélni, amit akarunk, és amire szükségünk van. Tudjátok, nemrégiben írtam a klímaváltozás problémájáról. Ám most a változásról más értelemben szeretnék beszélni. A pozitív változásról, ami jó nekünk, és ami – mondhatjuk – megváltó erejű. Mert szükségünk van rá. Tudom, hogy ti is változást akartok, és nem csupán ti magatok: a különböző találkozók, utazásaim során világszerte megéreztem az emberekben a változás iránti vágyakozást. Még abban az egyre szűkülő kisebbségben is van elégedetlenség és reményvesztettség, amely a jelenlegi rendszert hasznosnak tartja. Sokan remélnék változást, amely képes kiszabadítani őket az individualizmus és az abból fakadó reménytelenség béklyóiból.

Az idő, testvéreim, lejárni látszik; még nem tépjük szét egymást, de szétmarcangoljuk közös otthonunkat. A tudományos közösség mára ráébredt arra, amit a szegények már jó ideje mondanak: az ökoszisztémát károsodás, visszafordíthatatlan károsodás éri. A föld, egész népek és emberek tömegei rettenetes büntetésben élnek. És mindez a fájdalom, halál és rombolás Szent Vazul szavaival élve a „gonosz ürülékétől” bűzlik. A pénz mértéktelen hajszolása az uralkodó nézet. A közjó szolgálata elfelejtődött. Amikor a tőke bálványá válik, és ez vezérli az emberek döntéseit, amikor a pénz iránti mohó vágy uralkodik, az rombolja a társadalmat, megbélyegzi és rabszolgává teszi a férfiakat és nőket, rombolja a testvériséget, egymás ellen fordítja az embereket, és ahogy világosan látjuk, veszélybe sodorja közös otthonunkat.

Nem kell felsorolnom e finom diktatúra gonosz hatásait: mindannyian tisztában vagytok ezekkel. A mai társadalmi és környezeti krízis szerkezeti okaira sem kell

rámutatnom. Kiterjedt tünetegyüttestől szenvedünk, olyantól, amely időnként megsokszorozza panaszainkat és rosszkedvbe, passzivitásba süllyeszt. A napi hírek láttán úgy gondoljuk, nem tehetünk semmit azon kívül, hogy magunkról, illetve családunk és barátaink szűk köréről gondoskodunk.

Papír-, használtruha- vagy fémhulladékgyűjtőként, újrahasznosítóként mit kezdjek a globális problémákkal, ha alig keresek elegendő pénzt, hogy ételt tegyek az asztalra? Mit tehetek iparosként, utcai árusként, teherautósofőrként, elnyomott munkásként, ha még a dolgozókat megillető jogaim sincsenek meg? Mit tehetnek a gazdálkodó feleségek, őslakos nők, a halászok, akik alig tudnak megküzdeni a nagy tőkés társaságok hatalmával?

Mit tehetek én a kis otthonomból, konyhómból, falucskámból, települesemről, amikor naponta találkozom a diszkriminációval és a mellőzéssel? Mit tehetnek a diákok, a fiatalok, az aktivisták, a misszionáriusok, akik reménnyel és álmokkal telt szívvel jönnek el hozzánk, de a problémáimra valódi megoldást nem nyújtanak? Sokat! Nagyon sokat tehetnek.

Ti, az alacsonyrendűek, a kihasználtak, a szegények és az előjogokkal nem rendelkezők sokat tehettek, és teszték is! Azt is mondhatnám: az emberiség jövője nagyrészt a kezetekben van azáltal, ahogy naponta kreatív megoldásokat találtok ki a munka, a lakhatás és a föld biztosítása iránti igyekezetetekbe. Így vesztek részt felelősségteljesen a nemzeti, regionális és globális változási folyamatokban! Ne csüggedjete!

2.

Ti vagytok a változás magvetői. Itt Bolíviában hallottam a kifejezést, ami megtetszett: „a változás folyamata”. A változást nem úgy látják, mint ami majd egy napon egy politikai döntésben, vagy a társadalom szerkezetének megváltozásában fog kicsúcsosodni. Fájdalmas tapasztalatból tudjuk, hogy ha az átfogó szerkezeti változásokat nem kíséri az ész és szív őszinte párbeszéde, akkor azok előbb-utóbb bürokratizmusba, korrupcióba és sikertelenségbe fulladnak. Ezért tetszik nekem a „folyamat” kifejezés, amely a mások által szárba szökni látott magok elvetéséről, öntözéséről szól, nem arról, hogy elfoglaljunk minden hatalmi pozíciót az azonnali eredmények érdekében. Mi mind csupán részei vagyunk egy összetett és bonyolult egésznek az idő síkján lépve egymással interakcióba: emberek vagyunk, akik azért küzdünk, hogy megtaláljuk az élet értelmét, a sorsunkat, akik a méltóságunkért és egy jó életért küzdünk.

A népi mozgalmak tagjaiként munkátokat a testvéri szeretet inspirálja, amelyet a társadalmi igazságtalanság elutasításával mutattok ki. Amikor belenézünk a szenvedő szemébe, amikor látjuk az arcát a veszélyeztetett gazdálkodó indiánnak, a szegény munkásnak, az elnyomott őslakosnak, a hajléktalan családnak, az üldözött menekültnek, a munkanélküli fiatalnak, a kizsákmányolt gyermeknek, a gyermekét a drokartellek lövöldözésében elvesztett anyának, vagy az apának, kinek lányát a rabszolgaság rabolta el – amikor az ő neveikre és arcaikra gondolunk, szívünk megszakad a sok szomorúságtól és fájdalomtól. Mélyen megindít. Megindít, mert nem üres statisztikát „láttunk és hallottunk”, hanem a szenvedő emberiség fájdalmát, saját fájdalmunkat, saját testünk fájdalmát. Ez teljesen más, mint az elvont elméletalkotás, vagy az ékesszóló felháborodás. Ez megindít, ez figyelmessé tesz másokra a közös erőfeszítéseinkben. Ez a közösségi cselekvésre ösztönző érzés nem érthető meg csupán a ráció által: ez olyan pluszjelentést hordoz magában, amelyet csak a népek érthetnek meg, és teszi egyedivé a valódi népi mozgalmakat.

Ti minden nap megtapasztaljátok az emberi élet viharait. Meséltetek nekem ezek okairól, megosztottátok velem saját küzdelmeiteket is, és ezt köszönöm nektek. Ti, kedves testvéreim, sokszor kis dolgokon dolgoztok helyi körülmények közt, különféle igazságtalanságok közepette, amelyeket nem fogadtok el, hanem ellenálltok nekik; harcoltok egy bálványimádó rendszer ellen, amely kirekeszt, lealjasít és megöl. Láttalak titeket fáradhatatlanul dolgozni az indián gazdálkodók földjéért, terméséért és közösségeiért; egy méltóbb helyi gazdaságért, otthonaik és településeik fejlődéséért; segítettétek őket, hogy saját házakat építhessenek, és fejleszthessék környezetük infrastruktúráját. Támogattatok minden olyan közösségi programot, amelyek a földhöz, a lakhatáshoz és a munkához való elemi és elidegeníthetetlen jogaik megerősítését szolgálja.

Ez a szegénynegyedekben, a földben, a hivatalban, a szakszervezetekben való meggyökerezettség, ez a képesség arra, hogy mások arcában meglássátok önmagatokat, hogy mások problémáit közelről érzékeljétek és meglássátok mindennapi apró hőstetteiket: ezek teszik lehetővé, hogy a szeretet parancsát kövessétek, de nem az ideák és az elmélet alapján, hanem a valódi emberi találkozások által. Nem ideákat vagy elméleteket szeretünk, hanem embereket... Elkötelezettség, valódi elkötelezettség születik a testvéreink, a gyermekek és az idősek, az emberek, illetve a közösségek iránti szeretetből; a szívünket megtöltő nevek és arcok iránti szeretetből. A bolygónk elfeledett, mellőzött területein türelmesen elvetett remény-magvakból nagy fák nőnek. A kirekesztés árnyékából nehezen sarjadnak elő, de a szerető gondoskodás által mégis nagy fákká lesznek.

Nagy reményerdők nőnek, hogy oxigént adjanak e világnak!

Repeső örömmel látom, ahogy vállvetve dolgoztok ezeknek a csíráknak a gondozásán, miközben – egy tágabb perspektívából nézve – az egész erdőt is véditek. Munkátok célja a saját területetekre való összpontosítás mellett a szegénység, egyenlőtlenség és kirekesztettség globális problémáinak megoldása is.

Gratulálok nektek ehhez! Lényeges, hogy jogaik védelme mellett a népek és társadalmi szervezeteik képesek legyenek humánus alternatívát teremteni a kirekesztő globalizáció ellenében.

Ti vagytok a változás magvetői. Isten adja meg nektek a bátorságot, az örömet, a kitartást és a szenvedélyt e munka folytatásához. Biztosak lehettek benne, hogy előbb vagy utóbb meglátjátok gyümölcseit is. A vezetőktől ezt kérem: legyetek kreatívak, és sose veszítétek el gyökereiteket a helyi valóságban.

A hazugság atyja elbitorolja a fennkölt szavakat, hogy azokkal intellektuális divatokat népszerűsítsen, és ideológiai álláspontokat foglaljon el. De ha szilárd alapra építetek, a testvéreitek, az indián gazdálkodók és őslakosok, a kirekesztett munkások és a marginalizált családok valódi igényeire és megélt tapasztalataira, biztosan a helyes úton jártok.

Az egyház nem zárkozhat el e folyamattól az evangélium hirdetése során. Sok pap és pásztori szolgálatot teljesítő személy végez óriási munkát világszerte a kirekesztett emberekkel sorsközösséget vállalva, termelészövetkezetekkel együtt dolgozva, vállalkozások támogatásával, lakhatás biztosításával, vagy az egészségügy, a sport és az oktatás területén végzett munkával. Meg vagyok győződve róla, hogy a népi mozgalmakkal való, kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködés friss erőt adhat ezeknek az erőfeszítéseknek, és megerősítheti a változás folyamatát.

Mindig legyen a szívünkben Szűz Mária: egy alázatos lány az egyszerű emberek közül a nagy birodalom peremvidékén, egy hajléktalan édesanya, aki az állatok istállóját néhány pólyával és sok szerető gondoskodással Jézus otthonává változtatja. Mária a születésük miatt jogtalanságot szenvedők számára a remény jele. Imádkozom, hogy Kármelhegyi Boldogasszonyunk, Bolívia védőszentje a mostani összejöveteleinket a változás kovászává tegye.

3.

Végezetül szeretném, ha mindnyájan számba vennék e történelmi pillanatból adódó fontos feladatokat, hiszen olyan pozitív változást szeretnénk, amely minden testvérünk javát szolgálja. Ezt mind tudjuk. Változást akarunk a kormányok, népi mozgalmak és más társadalmi erők együttműködése által. Ezt is tudjuk. Ám nem könnyű definiálni e változás tartalmát – azaz egy olyan társadalmi programot, amely megtestesíti ezt az általunk keresett testvériességet és igazságosságot. Tehát ne várjatok receptet a pápától. Sem a pápának, sem pedig az egyháznak nem monopóliuma a társadalmi valóság értelmezése, vagy az, hogy javaslatokat tegyen a jelen problémáinak megoldására. Ki merem mondani, hogy nincs recept. A történelmet generációk alakítják az előző generációk nyomdokain, és ennek során minden generáció a saját útját keresi, és tiszteli az Isten által az emberek szívébe ültetett értékeket.

Mindazonáltal szeretnék három olyan nagy feladatot javasolni, amelyek meghatározó közös részvételt igényelnek a népi mozgalmaktól.

3.1. Az első feladat, hogy a gazdaságot állítsuk az emberek szolgálatába.

Az emberek és a természet nem állhatnak a pénz szolgálatában. Mondjunk nemet egy kirekesztő és egyenlőtlen gazdaságra, ahol a pénz inkább uralkodik, mint szolgál. Ez a gazdaság gyilkol. Ez a gazdaság kirekeszt. Az ilyen gazdaság elpusztítja Föld Anyánkat.

A gazdaságnak nem a javak felhalmozási mechanizmusának, hanem a közös otthonunkkal való gazdálkodásnak kell lennie. Ez azzal az elkötelezettséggel jár, hogy vigyázunk erre az otthonra, és a szükségekhez mértén osztjuk el javait minden ember között. Ez nem csupán az étellel való ellátást, vagy a megfelelő létfenntartás biztosítását jelenti. És – bár ez már egy nagy lépés előre – nem is pusztán a föld, a lakhatás, és a munka biztosítását jelenti, amiért ti is küzdötök. Egy igazán közösségi gazdaságnak – vagy mondhatnánk azt is, hogy egy keresztény inspirációjú gazdaságnak – biztosítania kell az emberek számára a méltóságot és az „általános jólétet és prosperitást” [1].

Ez ugyan magába foglalja a földet, a lakhatást és a munkát, de beletartozik az oktatáshoz, egészségügyhöz, új technológiákhoz, a művészet és a kultúra javaihoz, a kommunikációhoz, a sporthoz és a pihenéshez való hozzáférés is. Egy igazságos gazdaságnak meg kell teremtenie minden ember számára annak feltételeit, hogy nélkülözés nélkül élvezhesse gyermekkorát, hogy fiatalon kibontakoztathassa tehetségét, hogy aktív éveiben teljes joggal dolgozhasson, és méltó nyugdíjat élvezhessen, amikor megöregszik. Ez egy olyan gazdaság, ahol az emberek a

természettel összhangban úgy alakítják a termelés és az elosztás egész rendszerét, hogy az egyén képességei és szükségletei megfelelő módon fejeződhetnek ki a társadalmi életben. Ti és mások egy egyszerű és gyönyörű kifejezéssel ezt a vágyat úgy foglaltátok össze, hogy „jól élni”.

Egy ilyen gazdaság létrehozása nem csupán kívánatos és szükséges, de lehetséges is. Ez nem utópia, vagy illúzió. Ez nagyon is valóságos kilátás. Meg tudjuk teremteni! A világunkban elérhető források, a generációk munkájának gyümölcse, és a teremtés ajándékai több mint elegendők „az egyes ember és az emberek összességének” integráns fejlődéséhez [2]. A probléma más természetű. Van egy más célú rendszer is. Egy olyan rendszer, amely felelőtlenül növeli a termelés ütemét, és a Föld Anyát veszélyeztető ipari és mezőgazdasági módszereket alkalmaz a „termelékenység” nevében, miközben továbbra is megtagadja több millió testvérünktől a legegyszerűbb gazdasági, társadalmi és kulturális jogokat. Ez a rendszer Jézus terve ellenében működik.

A föld gyümölcseinek és az emberi munkának igazságos elosztásáért folytatott küzdelem nem pusztán emberszeretetből fakad. Ez erkölcsi kötelesség. A keresztények felelőssége még ennél is nagyobb: ez számukra parancsolat. Ez arról szól, hogy megadjuk a szegényeknek és az embereknek azt, ami az övék. A javak univerzális célja nem az egyház szociális tanításában rejlő metafora. Ez a magántulajdon kialakulása előtti valóság. A tulajdonnak, különösen amikor az természeti erőforrásokat érint, mindig az embereket kell szolgálnia, és ez nem pusztán a fogyasztásra korlátozódik. Nem elég pár cseppet hullajtani, amikor a szegények megrázzák üres poharukat. Az egyes szükséghelyzetek kezelésére indított jóléti programok csupán átmeneti válaszok. Ezek sosem lesznek képesek helyébe lépni a valódi befogadásnak, az olyan társadalmi összetartozásnak, amely méltó, szabad, kreatív, részvételen és szolidaritáson alapuló munkát biztosít.

A népi mozgalmak fontos szerepet játszanak ezen az úton, nem csupán azzal, hogy hangot adnak a követeléseiknek és tiltakozásokat szerveznek, hanem pusztán a kreativitásuk által. Ti a társadalom költői vagytok: munkahelyteremtők, lakások építői, élelmiszerek termelői; ráadásul mindezeket olyan emberekért teszitek, akikről a globális piac megfeledkezik.

Saját magam láttam, hogy a munkások szövetkezetekbe és más közösségi szervezetekbe társulva munkát tudtak teremteni ott, ahol a bálványimádó gazdaságnak csupán nyomai léteztek. Talpra állított vállalkozásokat, helyi vásárokat és papírgyűjtő szövetkezeteket tudok példaként említeni erre a népi gazdaságra,

amely a kirekesztettségben született, és amely lassan, türelmesen és eltökélten teszi magáévá a szolidaritás különféle, méltósággal felruházó formáit. Mennyire más ez, mint a hivatalos piac által elfeledett emberek kizsákmányolása nyomán kialakult helyzetek!

A kormányoknak, amelyek feladatuknak tartják, hogy a gazdaságot az emberek szolgálatába állítsák, tenniük kell a népi gazdaság és a közösségi termelés e formáinak erősítéséért, fejlesztéséért, koordinációjáért és kiterjesztéséért. Ehhez a munkafolyamatok fejlesztése, megfelelő infrastruktúra szolgáltatása, és e alternatív ágazatban dolgozók jogainak biztosítása kell. Amikor az állam és a társadalmi szervezetek összefognak a földért, a lakhatásért és a munkáért, a szolidaritás és szubszidiaritás elvei kezdenek szerepet játszani, és ezek teszik lehetővé, hogy a közjó teljes, részvételi alapú demokráciában valósulhasson meg.

3.2. A második feladat az, hogy egyesítsük az embereket a béke és igazságosság útján.

Az emberek saját sorsuk kovácsai szeretnének lenni. Békésen akarnak haladni az igazságosság felé. Nem akarnak gyámságot, vagy beavatkozást azok részéről, akik nagyobb hatalommal rendelkeznek, és uralmuk alá kényszerítik a kevesebb hatalommal bírókat. Azt akarják, hogy tiszteljék kultúrájukat, nyelvüket, társadalmi folyamataikat és vallási hagyományaikat. Sem a valós, sem pedig a megragadott hatalomnak nincs joga megfosztani az embereket a szuverenitásukat gyakorlásától, mert olyankor szoktak elkezdődni a gyarmatosítás új formái, amelyek nagyon sokat ártanak a békének és az igazságosságnak. „A béke nem csupán az emberek tiszteletén, hanem az emberek jogainak, különösen a függetlenségük tiszteletén alapul”[3]. A latin-amerikai emberek megküzdöttek a teljes politikai függetlenségükért, mely azzal jár, hogy történelmük majd’ két évszázadon át tartó drámai és ellentmondásos volt.

Az utóbbi években, sok félreértés után, sok latin-amerikai országban megkezdődött a testvériesség elmélyülése az emberek közt. A térség kormányai összefogtak, hogy biztosítsák a tiszteletet országaik és az egész térség szuverenitása iránt. Kérlek titeket, testvéreim a népi mozgalmakban, hogy ápoljátok és erősítsétek ezt az egységet. Fenn kell tartani az egységet a megosztó erőkkal szemben, ha a térség békében és igazságban akar növekedni.

A haladás ellenére továbbra is vannak a méltányos emberi fejlődést fenyegető tényezők, amelyek korlátozzák a „nagy ország” és más térségek államainak szuverenitását. Az új gyarmatosítás sokféle arcban jelenik meg. Olykor a mammon

rejtőzködő befolyásának tűnik: tőkés társaságok, hitelügynökségek, bizonyos „szabadkereskedelmi” egyezmények, és megszorító intézkedések bevezetése, amelyek mindig szorítanak egyet a munkások és a szegények nadrágszóján. Latin-Amerika püspökei ezt utasítják el teljes nyíltsággal az Aparecida Dokumentumban, amikor kijelentik, hogy a „pénzügyi intézmények és a transznacionális társaságok addig tudnak erősödni, ameddig a helyi gazdaságok alárendeltek, különösen gyengítve a térség államait, amelyek egyre gyengébbnek tűnnek ahhoz, hogy a lakosság érdekében fejlesztési projekteket tudjanak végrehajtani.”[4] Máskor a korrupció elleni küzdelem nemes leple alatt kábítószer-kereskedelem és terrorizmus zajlik – napjainkban a gonosz megjelenési formái, amelyekre nemzetközi választ kell adni –, és látunk államokat, amelyek intézkedései a problémákat nemigen oldják meg, sőt, néha rontanak is a dolgokon.

Hasonlóképpen a kommunikációs médiumok monopolizációja – amely a fogyasztói szemlélet elidegenítő példáit és egyfajta kulturális egyformaságot erőltetne az emberekre – az új gyarmatosítás egy másik formája. Ez ideológiai gyarmatosítás. Mint az afrikai bíborosok megfigyelték, a szegény országokkal gyakran bánnak úgy, mintha azok „egy nagy gépezet fogaskerekei” volnának [5].

Tudomásul kell vennünk, hogy az emberiség súlyos problémáinak egyike sem oldható meg az államok és az emberek közti nemzetközi szintű interakció nélkül.

A bolygó bármely részén történő minden jelentős cselekedetnek univerzális, ökológiai, szociális és kulturális hatásai vannak. Még a bűnözés és az erőszak is globalizálttá vált. Következésképp egy kormány sem cselekedhet e közös felelősségtől függetlenül. Ha igazán óhajtuk a pozitív változást, alázatosan el kell fogadnunk kölcsönös függőségünket.

Az interakció ugyanakkor nem egyenlő a visszaéléssel; nem azt jelenti, hogy valakit alárendelünk a másiknak, hogy szolgálja annak érdekeit. A gyarmatosítás (a régi és az új is), amely a szegény országokat pusztán nyersanyagok termelőivé és olcsó munkaerővé alacsonyítja, erőszakhoz, szegénységhez, kényszermigrációhoz, és mindazon rossz dolgokhoz vezet, amelyek ezekkel együtt járnak – pontosan azért, mert ha a perifériákat a központ szolgálatába állítjuk, megtagadjuk ezektől az országoktól az integráns fejlődés jogát. Ez egyenlőtlenség, és az egyenlőtlenség olyan erőszakot szül, amelyet sem rendőrség, sem katonaság vagy hírszerzés nem tud az ellenőrzése alatt tartani.

Mondjunk nemet a gyarmatosítás régi és új formáira! Mondjunk igent az emberek és kultúrák találkozására! Áldottak a béketeremtők!

Ezen a ponton fel szeretnék hozni egy fontos kérdést. Egyesek joggal mondhatják: „amikor a pápa a gyarmatosításról beszél, megfélemez az egyház bizonyos tetteiről.” Ezt mondom nektek megbánással: sok súlyos bűnt követtek el Isten nevében az őslakosok ellen Amerikában. Elődeim elismerték ezt, a Latin-Amerikai Püspöki Konferencia ki is mondta, és én is ki kívánom mondani. Mint Szent II. János Pál, én is kérem, hogy „az egyház boruljon térdre Isten előtt, és könyörögjön megbocsátásért a fiai és leányai által a múltban és jelenben elkövetett bűneiért” [6]. Azt is mondom, hogy – és ezen a ponton Szent II. János Pálhoz hasonlóan egyértelmű akarok lenni: alázatosan kérek megbocsátást nem csupán az egyház által elkövetett bűnökért, hanem az Amerika úgynevezett meghódítása során az őslakosság ellen elkövetett bűnökért is.

Kérek mindenkit, hívőket és hitetleneket, hogy gondoljanak arra a sok püspökre, papra és laikusra, akik Jézus evangéliumát bátran és szelíden, tiszteletteljesen és békésen prédikálták és prédikálják továbbra is, akik az emberi fejlődés és szeretet nagy hatású munkáit hagyták maguk után, akik gyakran az őslakosság oldalán álltak, vagy csatlakoztak az őslakosok népi mozgalmaihoz, vállalva a mártíromságot is. Az egyház, annak fiai és lányai a latin-amerikai emberek identitásának részét képezik. Egy olyan identitását, amelyet itt, ugyanúgy, mint más országokban, bizonyos erők el akarnak törölni, mert hitünk sokszor forradalmi, és mert hitünk dacol a mammon zsarnokságával. Ma rémülettel nézzük, ahogy a Közel-Keleten és máshol a világon annyi testvérünket üldözik, kínozzák és ölik meg azért, mert hisznek Jézusban. Ezt ellen is fel kell szólalnunk: a mostani harmadik világháborúban egyfajta népiertás zajlik, amelynek véget kell vetni.

Engedjétek meg, hogy kifejezzem testvéreinknek a latin-amerikai őslakos mozgalomban mély szeretetemet és elismerésemet az erőfeszítéseikért, hogy olyan együttélést alakítsanak ki emberek és kultúrák közt, melyet én polihedrikusnak (=többdimenziós idomra hasonlító, a szerk.) neveznék, ahol minden csoport egy közösen kialakított sokszínűség révén őrzi meg saját identitását úgy, hogy az nem veszélyezteti, hanem inkább erősíti az egységet. Az kultúrák együttéléseért folytatott küzdelmek, amely az őslakosok jogainak védelmét ötvözi az államok területi integritásával, mindannyiunk számára gazdagító és lelkesítő.

3.3. A harmadik feladat talán ma a legfontosabb számunkra. Ez Föld Anyánk védelme.

Büntetlenül zajlik közös otthonunk kirablása, letarolása és megkárosítása. E folyamatnak gyáván védelmére kelni komoly bűn. Egyre növekvő csalódottsággal

nézzük, ahogy egyik nemzetközi csúcstalálkozó zajlik a másik után, komoly eredmény nélkül. Nyilvánvaló, határozott és sürgető erkölcsi kötelességünk teljesíteni, ami eddig nem történt meg. Nem engedhetjük meg bizonyos – globális, ámde nem univerzális – érdekeknek, hogy uralkodóvá váljanak államok és nemzetközi szervezetek felett, és azt sem, hogy folytassák a teremtés rombolását. Az emberek és mozgalmak szólaljanak fel, mozgósítsák magukat, és követeljék – békésen, de határozottan –, a megfelelő intézkedések sürgős végrehajtását. Kérlek titeket Isten nevében, védjétek meg Föld Anyát. Erről a kérdéstről megfelelően szoltam a „Laudato Si” kezdetű enciklikámban.

4.

Zárásképpen szeretném megismételni: az emberiség jövője nem csupán a nagy vezetők, a nagyhatalmak és az elit kezében van. Alapvetően az emberek kezében van, és az emberek szervezőképességén múlik. Az ő kezük az, amely a változásnak ezt a folyamatát alázatosan és szilárd meggyőződéssel irányítja. Veletek vagyok! Mondjuk együtt szívből: ne legyen család lakhatás nélkül; ne legyenek parasztok föld nélkül; ne legyenek munkások jogok nélkül; ne legyenek emberek szuverenitás nélkül; ne legyenek egyének méltóság nélkül; ne legyenek gyerekek gyermekkor nélkül; ne legyenek fiatalok jövő nélkül; ne legyenek idősök tisztos öregkor nélkül! Folytassátok a küzdelmet, és kérlek titeket, hogy nagyon vigyázzatok Föld Anyánkra. Imádkozom értetek és veletek, és kérem Istent, a mi Atyánkat, hogy álljon mellétek, és áldjon meg benneteket, hogy töltsön el titeket szeretettel, és védjen meg utatokon azáltal, hogy erőt ad nektek talpon maradni: ez az erő a remény, a remény, amely nem okoz csalódást. Köszönöm, és kérlek titeket, imádkozzatok értem.

Lábjegyzetek

[1] XXIII. JÁNOS, Mater et Magistra Enciklika (1961. május 15.), 3: AAS 53 (1961), 402.

[2] VI. PÁL, Populorum Progressio Enciklika (1967. március 26.), 14: AAS 59 (1967), 264.

[3] AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA, Kompendium az egyház szociális doktrínájáról, 157.

[4] A LATIN-AMERIKAI ÉS KARIBI PÜSPÖKÖK ÖTÖDIK ÁLTALÁNOS KONFERENCIÁJA, Aparecida Dokumentum (2007. június 29.), 66.

[5] II. JÁNOS PÁL, Az afrikai zsinat utáni apostoli gyülekezeti intelmek (1995).

szeptember 14.), 52: AAS 88 (1996), 32-22; ID., Sollicitudo Rei Socialis Enciklika (1987. december 30.), 22: AAS 80 (1988), 539.

[6] A megtestesülés misztériumának 2000 évi nagy jubileumára kiadott bulla (1998. november 29.), 11: AAS 91 (1999), 139-141.